

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3548/2021. (XII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 50. § (1) bekezdés *f*) pontjának *fb*) alpontja, 75/B. § (1) bekezdése, 75/N. § (2) bekezdése, a 75/S. § (1) bekezdés *a*) pontjának *aa*) és *ab*) alpontjai és (2) bekezdése, 133. § (4a) bekezdése és 436/A. § (1) és (2) bekezdései, továbbá a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 489. § (1) bekezdése, továbbá a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. § (1), (2) és (3) bekezdései, valamint a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) és (3) bekezdései és 239. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1884/2020/3. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/2. számú végzése, továbbá a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A saját ügyében személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése, továbbá az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállásának lényege a következő. Az indítványozó 2007. november 6-a óta szabadságvesztést tölt folyamatosan, várható szabadulása 2024. október 5-e. Az indítványozó az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt az egyes sérelmezett időszakok vonatkozásában több, külön kártalanítási kérelmet tartalmazó beadványt nyújtott be.
- [3] Az indítványozó jelen alkotmányjogi panaszának tárgya a 2007. november 6-tól 2018. június 25-ig szabadságvesztésben töltött időből 1 864 napra, és a 2020. május 21-től 2020. október 31-ig szabadságvesztésben töltött időből 38 napra vonatkozóan hozott bírósági döntések.
- [4] Mindemellett az indítványozó az általa 2018. június 25. napjától 2020. május 20. napjáig szabadságvesztésben töltött idő tekintetében külön indítványt nyújtott be, amely alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság 3248/2021. (VI. 4.) AB végzésével visszautasította.
- [5] 1.2. A jelen alkotmányjogi panasz eljárás alapját képező, az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozatok a következők.
- [6] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 2020. november 3-án meghozott 24.Bv.1478/2020/10. számú végzésével az indítványozó részére a 2007. november 6-tól 2018. június 25-éig szabadságvesztésben töltött időből 1 864 napra – egy napra eső 1 300 Ft – összesen 2 423 200 Ft összegű kártalanítást állapított meg, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az indítványozó ezt meghaladó igényét pedig elutasította.
- [7] Az indítványozó fellebbezése alapján eljárva a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. január 18-án meghozott 5.Bpkf.1884/2020/3. számú végzésével az elsőfokú határozatot megváltoztatta; a szabadságvesztésből töltött időből 1863 napra – ebből 1802 napra vonatkozóan az egy napra eső 1300 Ft, 61 napra vonatkozóan pedig egy napra eső 1 400 Ft – összesen 2 428 000 Ft. összegű kártalanítást állapított meg. A másodfokú bíróság az indítványozó egyéb – élettér hiányához nem kapcsolódó egyéb elhelyezési körülmények miatt előterjesztett kártalanítási igényének érvényesítését az 1 863 nap vonatkozásában a megítéltet meghaladóan egyéb törvényes útra utasította.

- [8] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. március 1-én meghozott – és véglegessé vált – 5.Bpkf.168/2021/2. számú végzésével az indítványozónak a folyamatban lévő büntetés-végrehajtási ügyében az eljárás felfüggesztése és egyben alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló eljárás kezdeményezése iránti indítványát elutasította.
- [9] Az indítványozó ezen folyamatban lévő büntetés-végrehajtási ügyében a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 2021. január 11-én meghozott 15.Bv.4325/2020/8. számú, s – a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.168/2021/3. számú helybenhagyó határozata folytán – 2021. március 1-én jogerős végzésével a 2020. május 21-től 2020. október 31-ig szabadságvesztésben töltött időből 38 napra (egy napra eső 1 200 Ft) összesen 45 600 Ft kártalanítást állapított meg, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. Ezt meghaladó kártalanítási igényt elutasította; az élettér hiányához nem kapcsolódó további sérelmezett elhelyezési körülmények tekintetében a kártalanítási igény érvényesítését pedig egyéb törvényes útra utasította.
- [10] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1884/2020/3. számú végzése, a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/2. számú végzése, továbbá a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, III. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással kérte.
- [11] Továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 75/B. § (1) bekezdése, 75/N. § (2) bekezdése, a 75/S. § (1) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontjai és (2) bekezdése, 133. § (4a) bekezdése és 436/A. § (1) és (2) bekezdései, továbbá a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 489. § (1) bekezdése, továbbá a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 121. § (1), (2) és (3) bekezdései, valamint a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet2.) 137. § (1) és (3) bekezdései és 239. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 3. és 14. cikke, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (2) és (3) bekezdései, T) cikk (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése, I. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel, III. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással kérte.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdésére vonatkozó indítványi elem tartalma szerint a Bv. tv. 50. § (1) bekezdés f) pontjának fb) alpontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése és a XXVIII. cikk (9) bekezdése, továbbá az EJE 14. cikkének sérelmére hivatkozással.
- [13] 1.4. Az indítványozónak a támadott határozatokkal kapcsolatos kifogásai a következők.
- [14] Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1884/2020/3. számú végzése meghozatala során a bíróság a börtönkórház kórtermében töltött időt törvénysértő módon nem vette figyelembe, az Alkotmánybíróság 32/2014. (XI. 3.) AB határozata (a továbbiakban: Abh.) alapján az IM rendelet2. alaptörvény-ellenes 137. § (1) bekezdését alkalmazta, az egyéb nem megfelelő fogvatartási körülményeket korlátozottan vette figyelembe, továbbá a büntetés-végrehajtási intézetektől érkezett adatokat egyoldalúan fogadta el és alacsony napi tételt állapított meg. Mindez nézete szerint sérti az Alaptörvény 28. cikkét, III. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdését tekintettel arra, hogy a bíróság az eljárásban több napra, jogsértően nem állapított meg kártalanítást.
- [15] Az indítványozó indokai szerint a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/2. számú végzése sérti az Alaptörvény 28. cikkét, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdését, ezért alaptörvény-ellenes amiatt, mert a bíróság az indítványozó kérelmére a Be. 489. § (1) bekezdése alapján nem kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. Ekként, állítása szerint az Alkotmánybíróság nem tudott bírói kezdeményezés alapján soron kívül dönteni és sérült az észszerű határidő követelménye.
- [16] Az indítványozó szerint a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/3. számú végzése sérti az Alaptörvény 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdését, mivel a bíróság kizárólag a büntetés-végrehajtási intézet adatszolgáltatása alapján állapította meg a tényállást, a megalázó motozásra vonatkozó panaszt

egyéb útra terelte, továbbá a poloska invázióra vonatkozó panaszt elutasította, következőképpen kevesebb összegű kártalanítást ítélt meg a számára.

- [17] Az indítványozó a támadott bírósági határozatok kapcsán kifejtette, hogy azok az alkalmazott alaptörvényellenes jogszabályok miatt is alaptörvény-ellenesek, továbbá az indítványkiegészítésben előadta, hogy a Szegedi Törvényszék visszamenőleges hatályú, hátrányos hatású jogszabály alkalmazásával hozta meg az érintett végzéseket, ami sértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint ugyanis a jogszabály módosítás következtében hatályba lépett Bv. tv. 436/A. § (1) és (3) bekezdései a folyamatban lévő ügyei kapcsán hátrányos hatású, a kártalanítás kifizetésére vonatkozó szabályokat rendeltek alkalmazni. Ezzel összefüggésben az indítványozó hivatkozik arra is, hogy a bíróság elhúzódo eljárása az észszerű határidőn belüli elbírálás elmulasztását eredményezte.
- [18] 1.5. A támadott jogszabályokkal összefüggésben az indítványozó kifogásai a következők.
- [19] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában a Bv. tv. 75/B. § (1) bekezdése, továbbá az IM rendelet 121. § (1) és (2) bekezdéseinek az alaptörvény-ellenességét állítja a mozgástér és az élettér fogalmainak változásával és ezek számítási módjával összefüggésben, ezzel kapcsolatban hivatkozva az Egyezmény 3. cikkére, az Abh.-ra, továbbá az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdései, a III. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XV. cikk (2) bekezdése sérelmét állítva.
- [20] Emellett az indítványozó szerint a Bv. tv. 75/N. § (2) bekezdése alacsony összegű és kevésbé differenciált kártalanítás megítélését teszi lehetővé a bíróságok számára (egy napra 1 200–1 600 Ft közötti összeget), ezáltal a rendelkezés a bírói mérlegelést korlátozza, ezért sérti az Egyezmény 3. és 14. cikkét, továbbá alaptörvényellenes az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdései, a III. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, továbbá a 26. cikk (1) bekezdése sérelme okán.
- [21] Az indítványozó a Bv. tv. 75/S. § (1) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontjai és (2) bekezdése alaptörvényellenességét is állítja, amely rendelkezések – álláspontja szerint – a kártalanítás büntetés-végrehajtási intézeti letéti számlára történő utalása vonatkozásában hátrányosan megkülönböztetik a fogvatartás alapján a tulajdonnal való rendelkezés körében. Ezért ezek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit sértik.
- [22] A Bv. tv. 133. § (4a) bekezdése, amely a kártalanítás büntetés-végrehajtási intézeti letéti számlán történő tartálékolását írja elő az elítélt szabadulása idejére, továbbá különös méltánylást érdemlő körülmény esetén a bv. parancsnok engedélye alapján lehetőséget teremt a kártalanítás hozzátartozó részére történő kifizetésére, az indítványozó szerint azért alaptörvény-ellenes, mert aránytalan és szükségtelen korlátozást jelent a tulajdonhoz való joga vonatkozásában. Indokai szerint a rendelkezés ezért sérti az Alaptörvény I. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseit, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit.
- [23] Az IM rendelet 137. § (1) és (3) bekezdéseit, továbbá a 239. § (1) bekezdését az indítványozó szerint a bíróságok nem alkalmazhatták volna az Abh.-ra figyelemmel, mert abban az Alkotmánybíróság megállapította az IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközését, ezért azt 2015. március 31-i hatállyal (*pro futuro*) megsemmisítette. Az indítványozó szerint a bíróság nem alkalmazhatta volna a támadott rendelkezéseket és kéri annak megállapítását, hogy azok sértik az Egyezmény 3. cikkét, az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseit, III. cikkét, valamint a XIII. cikk (1) bekezdését. Továbbá kéri, hogy az Alkotmánybíróság tiltsa meg a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések további alkalmazását.
- [24] A Bv. tv. 436/A. § (1) és (3) bekezdés b) és c) pontjai 2021. január elsejével léptek hatályba és a börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CL. törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni rendelkeznek meghatározott rendelkezéseket. Az alkalmazni rendelt szabályokat az indítványozó hátrányosabb hatásúnak tekinti a korábbi szabályozásnál, így a kártalanítás kifizetésének határideje, a kártalanítás kapcsán foganatosítható végrehajtások és a kártalanítási összeg feletti rendelkezéssel összefüggésben. A folyamatban lévő ügyekben lévő visszamenőleges alkalmazás miatt – álláspontja szerint – a rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdését.
- [25] A Be. 489. § (1) bekezdése az indítványozó szerint azért alaptörvény-ellenes, mert a bíróság Alkotmánybírósághoz való fordulása kapcsán – az eltérő Abtv. szerinti megfogalmazásra is figyelemmel – nem egyértelmű, hogy az a bíróság lehetősége vagy kötelezettsége. Ezért álláspontja alapján a Be. támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését az egyértelműség hiánya miatt, a T) cikk (3) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdését.

- [26] Az indítványozó az indítványkiegészítésben a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmére vonatkozó érvelését azzal egészítette ki, hogy más fogvatartottakra a Bv. tv. korábban hatályos szabályai vonatkoztak a végrehajtás szempontjából, a hátrányos megkülönböztetés az ügy észszerűtlen elhúzódásán alapul nézete szerint.
- [27] Az indítványozó – a fentiek alapján – az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában a Bv. tv. 50. § (1) bekezdés *f*) pontjának *fb*) alpontját azért vélte alaptörvény-ellenesnek, mivel az nem biztosítja – a fogvatartotti helyzet alapján hátrányosan megkülönböztető módon – a felülvizsgálat lehetőségét a büntetés-végrehajtási bíró ügydöntő határozatai ellen, ezért a kifogásolt rendelkezés sérti az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését, továbbá a XV. cikk (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (9) bekezdését.
- [28] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárása során elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [29] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [30] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszát – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napon belül – határidőben terjesztette elő.
- [31] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Bv. tv. 50. § (1) bekezdés *f*) pontjának *fb*) alpontjának módosítása 2021. január 1. napján lépett hatályba, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. március 18. napján, határidőben került benyújtásra az indítványozó által.
- [32] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha a megjelölt jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került, és annak révén következett be az alaptörvény-ellenesség. A tárgyi ügyben megállapítható, hogy a Bv. tv. már megítélt kártalanítás kifizetésével összefüggő 75/S. § (1) bekezdés *a*) pontjának *aa*) és *ab*) alpontjai és (2) bekezdése, valamint 133. § (4a) bekezdése nem került alkalmazásra, így a támadott rendelkezések az alkotmányjogi panaszban felhozott érvek alapján érdemben nem vizsgálhatóak [3291/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [33] Az indítványozó a Bv. tv. 75/B. § (1) bekezdése, 75/N. § (2) bekezdése, valamint az IM rendelet 121. § (1), (2) és (3) bekezdései, továbbá az IM rendelet 137. § (1) és (3) bekezdései és a 239. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét az Egyezmény 3. cikke sérelmére hivatkozással, míg a Bv. tv. 75/N. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét az Egyezmény 14. cikke sérelme kapcsán is állította, indítványában hivatkozva az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseire is.
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés]. Az indítványozó nem tartozik a törvényi jogosultak körébe, így ezen indítványi elem arra nem jogosultól származó.
- [35] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény számos rendelkezésének – többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, T) cikk (3) bekezdésének, 24. cikk (1) bekezdésének, valamint 26. cikk (1) bekezdésének – sérelmét is állította. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján csak Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított további kifogások (jelen esetben az egyértelműsége és kiszámíthatóságra vonatkozóan) alkotmányos-

- sági vizsgálatára az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján folyó eljárásban nincs mód. Nem tekinthető továbbá Alaptörvényben biztosított jognak a T) cikk (3) bekezdése, 24. cikk (1) bekezdése, valamint a 26. cikk (1) bekezdés sem.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló panaszindítvány az Alaptörvény III. cikkére, XIII. cikk (1) bekezdésére XV. cikkének sérelmére vonatkozóan alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem tartalmazott. Az Alaptörvény III. cikke és XV. cikke vonatkozásában érdemi indokolás valójában nincs. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában pedig az indítványozó a tulajdonhoz való jog sérelme a kártalanítás – Bv. tv. 436/A. § (1) bekezdésével nem változó – megítélhető összegére vonatkozó szabályozás kapcsán, az összecszerűség mértékének kifogásolásán túlmutató indokolást nem adott elő, ahogy a bíró általi Alkotmánybírósághoz fordulást biztosító Be. 489. § (1) bekezdése kapcsán sem támasztotta alá alkotmányjogi érvekkel a vonatkozó indítványi elemet.
- [37] Az indítványozó azon érvelése sem tekinthető ilyennek, amely arra vonatkozik, hogy a Szegedi Törvényszék az Abh.-ra figyelemmel alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmazott volna az indítványozó eljárásában, figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság az IM rendelet 2. 137. § (1) bekezdését *pro futuro* (2015. március 31-ei hatállyal) semmisítette meg, amint azt a Szegedi Törvényszék a végzés indokolásában is kifejtette, s így jelen ügyben alkalmazható volt. Így az indítvány etekintetben sem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben fennálló törvényi követelménynek, ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján érdemi vizsgálatnak nincs helye. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá {3365/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [38] 2.3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján – két másik végzés mellett – a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/2. számú végzése alkotmányossági vizsgálatát kérte. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza. Következésképpen a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]}.
- [39] Az indítványozónak a folyamatban lévő büntetés-végrehajtási ügyében az eljárás felfüggesztése és egyben alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló eljárás kezdeményezése iránti indítványát elutasító végzés kapcsán megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a támadott határozat nem minősül az eljárás érdemében hozott, illetve azt befejező végzésnek, ezért a támadott határozattal összefüggésben benyújtott alkotmányjogi panasz vizsgálatára az Abtv. 27. §-a alapján nincs mód.
- [40] 2.4. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján kérte továbbá a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.168/2021/3. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1884/2020/3. számú végzése vizsgálatát, amely végzések az adott bírósági eljárások érdemében hozott, jogorvoslattal nem támadható döntések, amelyekkel szemben fellebbezésnek nincs helye.
- [41] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és az egyedi ügyekben való érintettsége megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyekben – elítéltként – kártalanítás megállapítása iránti kérelme alapján indult eljárásban vett részt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozatokkal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [42] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panaszt illetően megállapította, hogy nem felel meg a határozott kérelem követelményének az indítványnak azon része, amely a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére tekintettel állítja. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése ugyanis kifejezetten hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, míg az indítvány erre vonatkozó érvelést nem, csupán a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó indokolást tartalmaz. Ezért az indítvány ebben a részében az érdemi elbírálásra nem alkalmas {erre nézve lásd pl. 3133/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [8]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság hasonlóképp észlelte, hogy az indítványozó a támadott bírósági határozatok tekintetében az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vonatkozó, alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást

az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése (visszaható hatályú jogalkotás), III. cikk, XIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem adott elő. Az Alaptörvény 28. cikke pedig nem minősül olyan az Alaptörvényben biztosított jognak, melyre indítvány alapítható {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3403/2021. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az indítványozó összességében a bíróság által értékelt bizonyítékok megfelelőségét, a bizonyítékokból levont következtetéseket, valamint a bíróság jogértelmezését és az eljárás időbeliségét vitatja a megállapított kártalanítások összességével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a támadott bírósági döntéseket alkotmányossági, nem pedig törvényességi szempontból vizsgálja, nem feladata ugyanis a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának teljes felülvizsgálata {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az indítványozó pedig a visszaható hatályú jogalkalmazással összefüggésben a már megítélt kártalanítás kifizetésére és afeletti rendelkezésre vonatkozó 2021. január elsejével hatályba lépett szabályozást jelölte meg.

- [44] Következésképpen az indítványozó nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott törvényi követelménynek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [45] 2.5. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 26. § (2) bekezdését is megjelöli, amely szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [46] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz esetében kiemelt jelentősége van az érintettség vizsgálatának, melyet az Alkotmánybíróság az indítvány tartalmi vizsgálatát megelőzően végez el. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy mivel az ilyen panasz közvetlenül a norma ellen irányul, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az érintettségnek az adott ügy vonatkozásában személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [47] A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott 25. cikk (3) bekezdése ugyanakkor nem Alaptörvényben biztosított jog, míg az Alaptörvény XXVIII. cikke nem tartalmaz az indítványozó által megjelölt (9) bekezdést.
- [48] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszok érdemi elbírálása érdekében az indítványozónak a kifogásolandó jogszabály jogrendszerbe kerülése és annak megtámadása esetén igazolni szükséges vagy ténylegesen bekövetkezett – és saját, Alaptörvényben rögzített joguk sérelmét okozó – jogsérelmüket, vagy ilyen jogsérelem elkerülhetetlenül bekövetkező voltát, és annak tényleges (rájuk nézve hátrányos) következményeit. Az indítvány azonban ilyen tartalommal bír, kellő részletességgel kifejtett okfejtést nem tartalmaz. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét pusztán megjelölte, személyes érintettségét azonban alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolással nem igazolta.
- [49] Az indítványozó az Egyezmény 14. cikkében biztosított jog sérelmére is hivatkozott, nemzetközi szerződésbe ütközést azonban az Abtv. 32. §-a alapján – a fentiekben kifejtettek alapján – nem indítványozhat az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára is figyelemmel.
- [50] 3. Az Alkotmánybíróság a kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa sem a sérelmezett döntésekkel, sem a támadott jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban nem teljesítette az Abtv. fent megjelölt befogadhatósági feltételeit. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 55. § (4) bekezdés b) pontjára és az 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 30.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/633/2021.

